O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

PROFESSIONAL TA’LIMNI
RIVOJLANTIRISH INSTITUTI

Boshlang‘ich kasbiy ta’lim darajasi

Umumta’lim fan

Tarix fanidan namunaviy o‘quv dasturi

Toshkent-2025

Mazkur umumta’lim fan dasturi O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligining 2025-yil 18-avgustdagi 47-q/q-sonli hamda Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligining 2025-yil 18-avgustdagi 40-q/q-sonli “Umumta’lim fanlarini kasbiy ta’lim yo‘nalishiga mos tanlov fanlari orqali o‘qitishni tashkil etish to‘g‘risidagi” qo‘shma qaroriga muvofiq joriy etildi.

Tuzuvchilar:

Shayxontohur tuman politexnikumi Tarix fani o‘qituvchisi	Karimboyeva Dilobar Turayevna
Chilonzor tuman 1-son politexnikumi Tarix fani o‘qituvchisi	Madrizayeva Dildora Beknazarovna
Professional ta’limni rivojlantirish instituti bosh mutaxassisi	Muzaffarov Asqar Mag‘rubovich

O‘ZBEKISTON TARIXI
(30 soat)

Kirish.

Mustamlaka va sovet davri tarixining murakkabligi va uni o‘rganishning o‘ziga xos xususiyatlari. Vatan jonajon yurt va qadrdon zamin, eng muqaddas bebaho boylikdir.

I BOB. ROSSIYA IMPERIYASI BOSQINI ARAFASIDA BUXORO AMIRLIGI, QO‘QON VA XIVA XONLIKLARIDAGI IJTIMOIY-SIYOSIY VA IQTISODIY AHVOL
(12 soat)

XIX asrning o‘rtalarida xonliklardagi siyosiy ahvol: o‘zaro nizolar, urushlar, tarqoqlik. Xonliklarda feodal munosabatlarning hukmronligi. XIX asrning 50-yillarida xonliklarning iqtisodiy holati. Dehqon va hunarmandlarning ahvoli va turmush tarzi. Diniy muttassiblik. Xonliklarda ilm-fan va ta’limning ahvoli. Xonliklarning harbiy qo‘shinlari. O‘rta Osiyoda Rossiya-Angliya raqobati.

Rossiya imperiyasining O‘rta Osiyoga yurishi va Turkiston general-gubernatorligining tashkil topishi.

Rossiya imperiyasining O‘rta Osiyoga qiziqish bildirishining siyosiy va iqtisodiy sabablari. Xonliklarni bosib olishga siyosiy va ilmiy jihatdan tayyorgarlik ko‘rish. Istilochilik yurishning bosqichlari. Qo‘qon xonligining shimoliy hududlarini bosib olinishi. Toshkentning zabt etilishi. 1865-yil 6-avgustdagi “Turkiston viloyatini boshqarish to‘g‘risidagi muvaqqat nizom”. Erjar jangi. Xo‘jand, O‘ratepa, Jizzax shaharlarini egallanishi. Sirdaryo viloyatining tuzilishi. Turkiston general-gubernatorligi va Turkiston harbiy okrugining tuzilishi.

Buxoro amirligi va Xiva xonligining Rossiya imperiyasi vassaliga aylanishi.

Kaufmanning Samarqandga yurishi: Cho‘ponota va Zirabuloq tepaliklaridagi janglar. Bosqinchilarga qarshi xalq harakatlari. Buxoro amirligining Rossiya vassaliga aylantirilishi. Podsho Rossiyasi hukumati tomonidan Zarafshon okrugining tuzilishi. 1873-yildagi shartnoma. Xiva xonligiga qarshi Kaufman boshchiligida harbiy yurishlarning boshlanishi. 1873-yil 12-avgustda imzolangan Gandimiyon shartnomasi. 1875-yilgi qo‘zg‘olon. Andijonga uyushtirilgan hujum. Namanganning bosib olinishi. 1876-yil 18-fevralda Qo‘qon xonligining tugatilganligi to‘g‘risidagi farmon va Farg‘ona viloyatining tashkil qilinishi. Turkmanlarning bo‘ysundirilishi. Mag‘lubiyat sabablari va oqibatlari.

Turkiston o‘lkasida siyosiy-ma’muriy boshqaruvi tizimi (1867–1917-yillar).

Turkiston o‘lkasida mustamlaka boshqaruvining o‘rnatilishi. 1865-yil 6-avgustdagi Aleksandr II “Turkiston viloyatini idora qilish to‘g‘risidagi Muvaqqat Nizom”. Turkiston general-gubernatorligining ma’muriy hududiy bo‘linishi.1867-yilgi “Nizom” loyihasi.

Boshqaruvning mustamlakachilik tartiblari va xususiyatlari. 1886-yil 12-iyulda imperator Aleksandr III tomonidan yangi “Turkiston o‘lkasini idora qilish to‘g‘risi”dagi Nizomning tasdiqlanishi. Sudlov tizimidagi o‘zgarishlar va harbiy politsiya tartibotining o‘rnatilishi. Turkiston rayon muhofaza bo‘limi faoliyati.

Turkistonda Rossiya imperiyasiga qarshi milliy-ozodlik harakatlari.

Mustamlakachilik jabr-zulmining kuchayishi. Turkistonda milliy ozodlik.

XIX asrning ikkinchi yarmi – XX asrning boshlarida Buxoro amirligi.

Chor Rossiyasi bosqinidan keyin Buxoro amirligi davlat boshqaruvi va ma’muriy-hududiy bo‘linishidagi o‘zgarishlar. Buxoro amirligida “Rossiya imperatorining siyosiy agentligi”ning o‘rnatilishi. Soliq va majburiyatlar. Baljuvonda, Ko‘lob bekligida, Kalifda dehqonlar qo‘zg‘oloni. Kapitalistik munosabatlarning kirib kelishi. Hunarmandchilik. Savdo-sotiq munosabatlari. Rossiya, Afg‘oniston, Hindiston, Eron bilan savdo-sotiq. Madaniyat va ta’lim tizimi.

XIX asrning ikkinchi yarmi – XX asrning boshlarida Xiva xonligi.

Xiva xonligida Rossiya imperiyasi protektorati o‘rnatilganidan so‘ng davlat boshqaruvi va ma’muriy-hududiy bo‘linishidagi o‘zgarishlar. Yer egaligi. Soliq va majburiyatlar. Sanoatning rivojlanishi. Dastlabki paxta tozalash zavodlari. Xonlikning Rossiya imperiyasi bilan savdo aloqalari. Hunarmandchilik va ichki savdo. Kasanachilikning rivojlanishi. XIX asr ikkinchi yarmi – XX asr boshlarida qoraqalpoqlar turmush tarzi.

XIX asr ikkinchi yarmi – XX asr boshlarida qoraqalpoqlar madaniyati.

Ilm-fan namoyandalari. Maktab va madrasalar faoliyati. Xalq og‘zaki ijodi. “Qirq qiz” dostoni.

Turkistonda jadidchilik harakati.

Turkistonda jadidchilik oqimi paydo bo‘lishining shart-sharoitlari. Jadidchilik harakatining Turkistonga yoyilishi. Jadidlarning g‘oyalari va mafkurasi. Jadid maktablarining ochilishi.

Jadidchilik harakati namoyandalari va ularning faoliyati.

Turkiston jadidlar harakatining milliy xususiyatlari. Turkiston jadidlari chor yakka hukmronligiga qarshi turishi. Jadidlar yoshlarni chet elda o‘qitish tarafdorlari. Jadidlar faoliyatining Turkiston aholisi hayotiga ta’siri. Rossiyadagi siyosiy jarayonlar ta’sirida jadidlar harakatining faollashuvi.

Turkistonda ilm-fan va madaniyat.

1886-yilgi “Nizom”da “Turkiston o‘lkasining yer tuzilishi”. Nizomga asosan o‘lkada yirik yer egaligining tugatilishi. Qishloq xo‘jaligidagi o‘zgarishlar. Paxta xom-ashyosiga bo‘lgan ehtiyoj. Rus kapitalining O‘rta Osiyoga kirib kelishining mahalliy hunarmandchilik va kasanachilikka ta’siri. Yollanma ishchilarning ahvoli. Ichki savdo. Rossiyaning O‘rta Osiyoda ko‘chirish siyosati. O‘rta Osiyoda temir yo‘llar qurilishining iqtisodiy va harbiy ahamiyati. Turkistonda mahalliy ilm-fan va adabiyotning rivojlanishi. Rus olimlarining Turkiston o‘lkasidagi faoliyati. Ta’lim muassasalari. Matbuot va jurnalistika. Me’morchilik. Tasviriy san’at. Turkistonda teatr.

II BOB.TURKISTON O‘LKASI 1917-YIL FEVRAL-OKTYABR ORALIG‘IDA.

(4 soat)

Rossiyadagi Fevral inqilobi va uning Turkiston o‘lkasiga ta’siri. Rossiya Muvaqqat hukumatining Turkiston komiteti faoliyati. Butunturkiston musulmonlari qurultoylari hamda “Sho‘roi Islomiya” va “Sho‘roi Ulamo” tashkilotlari, jadidlar bilan ulamolar o‘rtasidagi ixtiloflar.

Rossiyadagi oktabr to‘ntarishining Turkiston o‘lkasiga ta’siri. Toshkentda sovet hokimiyatining o‘rnatilishi hamda Turkiston o‘lka Xalq Komissarlari Sovetining tashkil qilinishi. Bolsheviklar va so‘l eserlarning Turkiston jadidlariga qarshi kurashi.

Yosh buxoroliklar faoliyati va Buxoro amirligining tugatilishi.

Buxoro amirligidagi ahvol va Yosh buxoroliklar faoliyati. Kolesovning Buxoroga bosqini va uning oqibatlari. Qizil armiyaning Buxoroga hujumi hamda amir hokimiyatining ag‘darilishi. Buxoro Xalq Sovet Respublikasining tuzilishi. BXSRdagi siyosiy, iqtisodiy va madaniy o‘zgarishlar.

Xiva xonligining tugatilishi.

Xiva xonligidagi siyosiy vaziyat va Yosh xivaliklar faoliyati. Xonlikda vaziyatning keskinlashib borishi. Qizil armiya tomonidan Xiva xonligining tugatilishi. Xorazm Xalq Sovet Respublikasining tashkil qilinishi hamda undagi iqtisodiy, ijtimoiy va madaniy o‘zgarishlar.

Turkiston Muxtoriyati.

Jadidlarning muxtoriyat uchun kurashi hamda Turkiston Muxtoriyati hukumatining tashkil topishi va faoliyati. Turkiston xalqlari tomonidan muxtoriyat hukumatining qo‘llab-quvvatlanishi. Bolsheviklarning Turkiston Muxtoriyatiga qarshi kurashi. Dashnoqlar va qizil gvardiyachilar tomonidan muxtoriyat hukumatining tor-mor qilinishi. Qo‘qondagi ommaviy qirg‘inlar. Turkiston Muxtoriyatining tarixiy ahamiyati

III BOB.TURKISTON O‘LKASIDA SOVET HOKIMIYATI BOSHQARUV TIZIMINING O‘RNATILISHI.

(4 soat)

Bolsheviklarning o‘lkada yuritgan siyosati hamda Turkiston ASSR va Turkiston Kompartiyasining tashkil topishi. Markaz vakolatli organlarining Turkistondagi faoliyati hamda ularga qarshi milliy kommunistlar va Musulmonlar byurosining kurashi. Turkistondagi ocharchilik va uning oqibatlari. “Harbiy kommunizm”dan yangi iqtisodiy siyosatga o‘tish. O‘rta Osiyoda yer-suv islohotining boshlanishi. Xususiy mulkka bo‘lgan munosabatning o‘zgarishi, ijtimoiy mulkchilikning qaror topishi.

Turkiston ASSR, BXSR va XXSRda sovet hokimiyatiga qarshi qurolli harakatlar.

Turkistonda sovet rejimiga qarshi qurolli harakatning boshlanishi va sabablari. Harakatning mohiyati, maqsadi va ijtimoiy tarkibi. Farg‘ona vodiysi va Samarqand viloyatida sovet hokimiyatiga qarshi kurashlar. BXSR hududida qizil armiyaga qarshi kurash va xalq qo‘zg‘olonlarining boshlanishi. Xorazmda Junaidxon boshchiligidagi harakat va uning o‘ziga xos xususiyatlari. Sovet hokimiyatiga qarshi qurolli harakatning mag‘lubiyatga uchrash sabablari va kurash saboqlari.

O‘rta Osiyoda hududiy chegaralanish.

O‘rta Osiyoda milliy-hududiy chegaralanishni o‘tkazishga tayyorgarlik jarayoni, mahalliy kommunistlar va Markaz vakillari o‘rtasida turli qarashlar to‘qnashuvi. 1924-yili O‘rta Osiyoda o‘tkazilgan milliy-hududiy chegaralanish va uning yakunlari. O‘zbekiston SSR Muvaqqat inqilobiy komiteti (Markaziy revkom) faoliyati.

IV BOB. O‘ZBEKISTON SSRNING TASHKIL TOPISHI.

(10 soat)

O‘zbekiston SSRning tuzilishi, uning hududi va aholisi. O‘zbekiston SSRning SSSR tarkibiga kirishi. O‘zbekiston SSR tarkibida Tojikiston ASSRning tashkil topishi. Qoraqalpoq avtonom viloyatining tuzilishi va Qoraqalpog‘iston ASSRning O‘zbekiston SSR tarkibiga kiritilishi.

Sovet hokimiyati amalga oshirgan islohotlarning mohiyati. Industirlashtirish siyosati va uning natijalari.

O‘zbekistonda sovet hokimiyati amalga oshirgan modernizatsiyaning taqlidchilik modeli va uning mohiyati. Mamlakatni industrlashtirish siyosatiga o‘tish va besh yillik rejalarining ishlab chiqilishi. O‘zbekistonda zamonaviy sanoat sohalarining paydo bo‘lishi va yangi korxonalari qurilishi. Jadal industrlashtirish siyosati va uning oqibatlari. Mahalliy kadrlarni tayyorlashdagi murakkabliklar va

Markazdan yevropalik aholining koʻchirib keltirilishi. Mahalliylashtirish yoki oʻzbeklashtirish siyosati va uning natijalari.

Oʻzbekiston qishloq xoʻjaligining ahvoli va uni isloh qilish yoʻllari. Yer-suv islohoti va uning bosqichlari. Qishloq xoʻjaligini kollektivlashtirish sari yoʻl tutilishi. Kollektivlashtirishning majburiy surʼatda amalda oshirilishi hamda kolxoz va sovxozlarning tashkil qilinishi. Oʻzbekistonda quloqlashtirish siyosati hamda uning oqibatlari. Oʻzbek qishlogʻi fojiasi.

Oʻzbekistonda sovet hokimiyati yuritgan madaniy siyosat.

Sovet hokimiyatining taʼlim va fan sohasidagi islohotlari. Xalq maorifi va savodsizlikka qarshi kurash. Alifboning oʻzgartirilishi. Oliy taʼlim va zamonaviy fanning shakllanishi, mahalliy kadrlar tayyorlash sohasidagi oʻzgarishlar. Yangi turdagi oʻzbek adabiyoti va milliy sanʼatining taraqqiyoti. Xotin-qizlarni ozodlikka chiqarish va ijtimoiy mehnatga jalb qilish muammolari. “Hujum” harakati va uning mohiyati. Oʻzbek ayollarining yangi jamiyatdagi oʻrni va mavqeyi. Fayzullo Xoʻjayev va Akmal Ikromov faoliyati.

Sovet hokimiyatining Oʻzbekistondagi qatagʻonlik siyosati: uning mohiyati va oqibatlari.

SSSRda yagona mafkuraning hukmronligiga asoslangan totalitar tuzumning qaror topishi va uning mohiyati. Stalin shaxsiga sigʻinish. Oʻzbekistonda dastlabki qatagʻonlarning boshlanishi. Huquq va maorif tizimida qatagʻonning avj oldirilishi. 1937–1938-yillardagi “katta terror” hamda Oʻzbekistonda davlat arboblari, ziyolilar, ulamolar va harbiylarning qatagʻon qilinishi. “Shahidlar xotirasi” yodgorlik majmuasi hamda “Qatagʻon qurbonlari xotirasi” muzeyi.

Oʻzbekiston ikkinchi jahon urushi yillarida.

Ikkinchi jahon urushida oʻzbekistonliklarning ishtiroki. Oʻzbekiston moddiy va maʼnaviy kuchlarining urushga safarbar etilishi. Frontga yaqin hududlardan sanoat korxonalari va aholining Oʻzbekistonga evakuatsiya qilinishi va urush yillarida ularning faoliyati. Urush yillari Oʻzbekiston sanoat tizimida yuz bergan oʻzgarishlar. Qishloq xoʻjaligidagi ahvol. Aholi turmushi va qiyinchiliklar. Oʻzbekiston iqtisodiyotini urush sharoitida ishlash uchun qayta qurish. Oʻzbekistonga evakuatsiya qilingan sanoat korxonalarini ishga tushirish. Yangi elektr stansiyalari va boshqa energiya manbalarini qurish. Front uchun mahsulot ishlab chiqarishni koʻpaytirish. Oʻzbekistonliklarning Sibir va Ural mudofaa zavodlariga ishga jalb qilinishi. Qishloq xoʻjaligining rivojlanishi, yangi ekin turlaringning oʻzlashtirilishi. Aholining koʻrsatgan mehnat jasoratlari.

Oʻzbekistonliklarning frontdagi jasorati va qahramonliklari.

Oʻzbek diviziyalarining tashkil qilinishi. Antigitler koalitsiyaning tuzilishi. Oʻzbekistonlik jangchilarning frontda koʻrsatgan jasoratlari. Germaniyaning tor-mor qilinishi. Militaristik Yaponiyaga qarshi kurashda oʻzbekistonliklar ishtiroki.

Ikkinchi jahon urushi tarixiga munosabat muammolari. Toshkentda “G‘alaba bog‘i”ning bunyod etilishi.

O‘zbekiston fani va madaniyati – g‘alaba uchun xizmatda.

O‘zbekiston fani, adabiyoti va san’ati namoyandalari fashizmga qarshi kurashda. O‘zbekiston SSR Fanlar akademiyasining tashkil topishi va faoliyati. O‘zbek san’ati vakillarining frontdagi jangchilarga xizmat ko‘rsatishi. Shoir va yozuvchilarning jasoratga chorlovchi asarlari. O‘zbekistonning Rossiya, Belorussiya va Ukraina intellektual elitasini saqlab qolishdagi roli. O‘zbek xalqining bag‘rikenglik va baynalmilallik xislatlari. Usmon Yusupovning urush yillaridagi faoliyati.

O‘zbekiston xalq xo‘jaligining urushdan keyingi yillardagi rivojlanishi.

Respublikada paxta monokulturasining kuchayishi. Ijtimoiy sohadagi qiyinchiliklar, xalqning turmush tarzi.

1980-1990-yillarda O‘zbekiston.

Mamlakat siyosiy hayotidagi o‘zgarishlar. O‘zbekistondagi siyosiy jarayonlar va O‘zbekiston Kompartiyasining siyosati. Xalqning moddiy ahvolidagi ijobiy siljishlar. Respublika qishloq xo‘jaligining rivojlanishi, qo‘riq va bo‘z yerlarni o‘zlashtirishning boshlanishi. Paxta yakkahokimligi va ijtimoiy muammolarning kuchayib borishi. “Paxta ishi” va uning respublikadagi ijtimoiy holatga ta’siri. Sh. Rashidov faoliyati. SSSR va O‘zbekiston SSR siyosiy-iqtisodiy rivojlanishdagi muammolar. Sanoat ishlab chiqarishining zamondan ortda qolishi. “Qayta qurish” siyosatining inqirozi.

O‘zbekiston ijtimoiy-siyosiy faollik va mustaqillik sari intilishning kuchayishi.

O‘zbekistonda ijtimoiy-siyosiy inqirozning keskinlashuvi. Turli millatlar o‘rtasida etnik mojarolarning kelib chiqishi. O‘zbek tiliga davlat tili maqomining berilishi. O‘zbekiston bilan Markaz o‘rtasidagi munosabatlarning keskinlashuvi. O‘zbekiston SSRda prezidentlik institutining tashkil etilishi. Mustaqillik Deklaratsiyasi va uning ahamiyati. O‘zbekiston Respublikasi mustaqilligining e’lon qilinishi.

Seminar: 4 soat

JAHON TARIXI
(30 soat)

Kirish.

I BOB. XIX ASR OXIRI – XX ASR BOSHLARIDA JAHON MAMLAKATLARI: INDUSTRIAL SIVILIZATSIYANING QAROR TOPISHI
(4 soat)

Industrial sivilizatsiyaning qaror topishi.

XIX asrning 70-yillarida Yevropa va Shimoliy Amerikada texnik taraqqiyot va industrial sivilizatsiyaning yangi bosqichi. Iqtisodiyotda yangi tendensiyalarning paydo bo‘lishi. Imperializm, millat, milliy davlat va mustamlakachilik muammolari. Kishilarning moddiy va madaniy olamida yuz bergan o‘zgarishlar.

“Yanada Buyuk Britaniya” uchun: yangi iqtisodiy va mafkuraviy tizimning paydo bo‘lishi.

“Pax Britanica” davrining yakunlanishi. Iqtisodiy inqiroz va uning oqibatlari. Ishchilar harakati. Parlamant islohotlari. Mustamlakachilik urushlari. Angliya xalqaro nufuzining pasayishi. R. Kipling va “Yanada Buyuk Britaniya” g‘oyasi.

Fransiya va Germaniya: Yevropada yetakchilik uchun kurash.

Fransiya-Prussiya urushi. Parij kommunasi. Fransiyada Uchinchi respublikaning o‘rnatilishi. “Ajoyib davr”ning yakunlanishi, XX asr boshlarida Fransiyada kapitalizm rivojlanishi. Germaniya imperiyasi: “Quyosh ostidan joy” uchun kurash. Jadal iqtisodiy rivojlanish. Imperator Vilgelm II va “Yangi kurs”dan “jahon siyosati” sari.

Sharqiy Yevropa va Rossiya: jamiyatni isloh qilish muammolari.

Sharqiy Yevropa mamlakatlarida siyosiy tizim va iqtisodiy rivojlanish muammolari. Germaniya va Rossiya ta’siri: rivojlanishning ikki xil modeli. Rossiyada amalga oshirilgan islohotlar va ularning natijalari. Demokratik va inqilobiy harakatlar. Tashqi siyosat. Rossiya madaniyati.

Ikki xil Amerika: Shimoliy va Janubiy Amerikada taraqqiyot yo‘nalishlari.

AQSHning iqtisodiy rivojlanishi, dunyoning yetakchi sanoat mamlakatiga aylanishi. “Progress erasi” yillarida Amerika. AQSHning tashqi siyosati. Madaniyat, Amerika sivilizatsiyasining shakllanishi. Lotin Amerikasi mamlakatlarida ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy rivojlanishning asosiy yo‘nalishlari. Meksika inqilobi. Lotin Amerikasi xalqlari madaniyati.

Yaponiya, Xitoy va Hindiston: islohotlarning osiyocha yo‘li.

Yaponiyada Meydzining burjuacha islohotlari. Kapitalizmning rivojlanishi. Siyosiy partiyalar va 1889-yilgi konstitutsiya. Tashqi siyosat. Yaponiya madaniyati.

Xitoyda “o‘z o‘zini kuchaytirish” siyosati. Sinxay inqilobi. Tashqi siyosat. Xitoy madaniyati. Hindistonda milliy yangilanish mafkurasining shakllanishi. Hindiston milliy kongressi va Musulmon ligasi faoliyati. XX asr boshlarida Hindiston. Madaniyat.

Islom sivilizatsiyasi mamlakatlarida an’anaviylik va islohotchilik o‘rtasidagi kurash.

Islom sivilizatsiyasining holati. Turkiyada ma’rifatchilik va konstitutsiya uchun harakat. “Yangi Usmoniylar”. “Yosh turklar” inqilobi. Eronning yarim mustamlakaga aylantirilishi.

1905–1911-yillardagi konstitutsion inqilob. Islom sivilizatsiyasi mamlakatlarida iqtisodiy va madaniy rivojlanish.

Afrika mamlakatlarida mustamlakachilik va taraqqiyot muammolari.

Qullik, qul savdosi va uning oqibatlari. Berlin konferensiyasi va Afrika xalqlarining unga munosabati. Iqtisodiy zulm va mustamlakachilikka qarshi kurash. Milliy ozodlik mafkurasining shakllanishi.

II BOB. JAHON URUSHLARI ORALIG‘IDA SIVILIZATSIYA RIVOJINING IKKI YO‘NALISHI: LIBERAL DEMOKRATIYA VA TOTALITAR-AVTORITAR DIKTATURA

(6 soat)

Birinchi jahon urushining kelib chiqish sabablari va oqibatlari.

XX asr boshlarida jahon taraqqiyotidagi ziddiyatlarning keskinlashuvi. Birinchi jahon urushining boshlanishi, xarakteri va ishtirokchi davlatlarning maqsadlari. Urushning bosqichlari, oqibatlari va muhim ko‘rsatkichlari.

Liberal-demokratik mamlakatlarida taraqqiyotning yangi muammolari.

Liberal-demokratiya evolyutsiyasi. Libreal-demokratiya davlatlari. F. Ruzveltning “Yangi siyosat”i va uning natijalari. Buyuk Britaniyada leyboristlar hukumati va rivojlanish muammolari. Fransiyada hukumat almashinuvlari. Xalq fronti va fashizmga munosabat.

Totalitar va avtoritar diktatura mamlakatlari: yangi urush o‘chog‘ining paydo bo‘lishi.

Totalitarizm – XX asr fenomeni. Bolshevizm va sovet totalitar tizimining o‘ziga xos jihatlari. Italyan va nemis fashizmi, fashistlarning hokimiyatga kelishi. Yaponiya militarizmi. Totalitar davlatlarda iqtisod, siyosat va mafkura. Yangi urush sari qadamlar.

Osiyo mamlakatlarida mustaqillik va taraqqiyot muammolari.

Birinchi jahon urushidan keyin Osiyo mamlakatlaridagi siyosiy holat. Usmoniyaylar imperiyasida urushdagi mag‘lubiyat oqibatlari. M. K. Otaturk: Turkiya respublikasining tashkil topishi va islohotlar. Dunyoviy davlat va islom dini

muammosi. Xitoyda ichki siyosiy vaziyatning keskinlashuvi fuqarolar urushi. Mamlakatni birlashtirishning yakunlanishi. Yaponiya agressiyasi. “Hindistonni boshqarish to‘g‘risida” qonun. M. Gandi siyosiy faoliyati. Hindiston Milliy kongressi. 1935-yilgi konstitutsiya.

Afrikada milliy uyg‘onish va mustaqillik g‘oyalarining paydo bo‘lishi.

Birinchi jahon urushidan keyin Afrikada mustamlakachilik. Mandat tizimi. Milliy-ozodlik harakatlari. Janubiy Afrika ittifoqi va irqchilik rejimining qaror topishi. Afrika Milliy Kongressi.

Ikkinchi jahon urushining kelib chiqish sabablari va oqibatlari.

Ikkinchi jahon urushidan oldin xalqaro munosabatlar. Germaniya-Italiya-Yaponiya tajovuzkor blokining tashkil topishi. Myunxen kelishuvi. Urushning boshlanishi, Yevropadagi harbiy harakatlar. Germaniyaning SSSRga bostirib kirishi. SSSR va G‘arb davlatlari o‘rtasidagi munosabatlar. Germaniya va Yaponiyaning tor-mor qilinishi. Urushning natijalari.

III BOB. 1945–1991-YILLARDA YEVROPA VA SHIMOLIY AMERIKA MAMLAKATLARI

(10 soat)

G‘arbiy Yevropa va Shimoliy Amerika mamlakatlari rivojlanishining asosiy yo‘nalishlari.

Demokratik islohotlar. Yevro-Atlantik sivilizatsiya: “Umumiy farovonlik jamiyati”.

1960-yillarda radikalizmga qarshi reformizm. 1970-yillarda taraqqiyot modelining inqirozi.

1980-yillardagi neokonservativ inqilob. So‘l mafkura inqirozi. Ilmiy-texnik inqilob. Integratsiya jarayonlari. Industrial sivilizatsiyadan postindustrial sivilizatsiya sari.

SSSR va Sharqiy Yevropa mamlakatlari rivojlanishining asosiy yo‘nalishlari.

Urushdan keyingi tiklanish va rivojlanish. “Sovuq urush” va ikki qutbli tizimning shakllanishi. SSSRning Sharqiy Yevropa mamlakatlariga nisbatan siyosati. Integratsiyalashuv: iqtisodiy va harbiy bloklarning tuzilishi. Kommunistik jamiyat g‘oyasi, totalitar sotsializm va uning inqirozi.

AQSH: yangi liderning paydo bo‘lishi.

Urushdan keyingi Amerika jamiyati. D.Eyzenxauer va J.Kennedi: respublikachilar va demokratlar. Fuqarolar huquqlari uchun harakatlar, yangilanayotgan jamiyat. R.Niksondan R.Reygangacha: rivojlanish suratlari, AQSHning tashqi siyosati.

Buyuk Britaniya va Fransiya: yangi Yevropani qurish.

Buyuk Britaniyada leyboristlar boshqaruvi. 1950-yillarda barqaror iqtisodiy rivojlanish. 1960–1970-yillarda “yanada yaxshiroq kelajak” kurash. M. Tetcher davri “tetcherizm”. Fransiyada muvaqqat rejim. To‘rtinchi respublika davri. Yevropa integratsiyasi sari. Sh. de Gol: Beshinchi respublika. 1970–1980-yillarda sotsialistlar boshqaruvi.

Germaniya va Italiya: mag‘lubiyatdan keyingi taraqqiyot.

Germaniyada urushdan keyingi tiklanish. Partiyaviy-siyosiy tizimning shakllanishi. GFRning tashkil topishi. “Germaniya iqtisodiy mo‘jizasi”. 1980-yillardagi rivojlanish. Italiya: urushdan keyingi tiklanish. De Gasperi hukumati, “Italiya iqtisodiy mo‘jizasi”. 1970–1980-yillarda Italiya.

G‘arbiy Yevropada iqtisodiy va siyosiy integratsiya jarayonlari.

G‘arbiy Yevropada integratsiya jarayonining bosqichlari: Ta’riflar va savdo bo‘yicha bosh kelishuvdan – Yevropa iqtisodiy ittifoqigacha. Yevropa ittifoqining tashkil topishi: yutuqlar, muammolar va istiqbollar.

Janubiy va Shimoliy Yevropa mamlakatlari: diktatura va demokratiya.

Janubiy Yevropa mamlakatlarida siyosiy rivojlanish muammolari: Ispaniyada – Franko, Portugaliyada – Salazar, Gretsiyada – “qora polkovniklar” rejimlari. Iqtisodiy taraqqiyotning murakkab yo‘li.

Sovet Ittifoqida islohotlar va inqiroz: imperiyaning tugatilishi.

Urushdan keyingi tiklanish va totalitar rejimning kuchayishi. “Iliqlik” davri va uning asosiy natijalari. Global inqiroz sari qadamlar: SSSR 1965-1985-yillarda. Ma’naviy hayot. “Qayta qurish” va uning inqirozi. SSSRning parchalanishi.

Markaziy va Sharqiy Yevropa mamlakatlari: totalitarizm va demokratiya oralig‘ida.

Urushdan keyin Markaziy va Sharqiy Yevropa davlatlarining sotsializmga jalb qilinishi. Intagratsion jarayonlar. Vengriya, Chexoslovakiya va Polshada sotsialistik tizimga qarshi harakatlar. 1970–1980-yillari iqtisodiy va siyosiy rivojlanishdagi ziddiyatlar. Jahon sotsialistik tizimining qulashi. Rivojlanishidagi yangi yo‘nalishlar.

IV BOB. UYG‘ONAYOTGAN DUNYO: 1945–1991-YILLARDA OSIYO, AFRIKA VA LOTIN AMERIKASI MAMLAKATLARI

(10 soat)

Osiyo, Afrika va Lotin Amerikasi mamlakatlari rivojlanishining asosiy yo‘nalishlari.

Ozodlik va taraqqiyot muammolari: mojaro va inqirozlar. Modernizatsiyaning murakkab yo‘li. Ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish modellari, sotsialistik g‘oyalar. Islom

mamlakatlarida modernizatsiyaning o‘ziga xos yo‘llari. Avtoritar rejimlar: modernizatsiya tajribasi.

Yaponiya Xitoy va Janubiy Koreya: Osiyo sivilizatsiyasi qadriyatlari va G‘arb ishlab chiqarish usuli uyg‘unligi.

Yaponiyaning bozor iqtisodiyotiga o‘tishi. 1950–1960-yillardagi rivojlanish: yapon “iqtisodiy mo‘jizasi”. Postindustrial iqtisodiy modelning shakllanishi. Xitoyda fuqarolar urushi. Siyosiy tizimning shakllanishi. “Katta sakrash” va “Madaniy inqilob”. Den Syaopin va yangi islohotlarning boshlanishi. Koreyaning bo‘linishi. Koreya Respublikasi: iqtisodiy rivojlanish bosqichlari va siyosiy hokimiyat muammolari.

Hindiston va Pokistonda mustaqillikning murakkab yo‘li.

Hindiston mustaqilligining e’lon qilinishi va mamlakatning ikkiga bo‘linib ketishi. “J. Neru davri”: zamonaviy siyosiy tizimning shakllanishi. “I. Gandi davri”da Hindistonning rivojlanishi. Pokiston davlatining tashkil topishi, Bangladeshning ajralib chiqishi. Siyosiy rejimning shakllanishi va harbiy to‘natarishlar. Iqtisodiy rivojlanish muammolari.

Turkiya, Eron va Afg‘oniston: diniy qadriyatlar va zamonaviy sivilizatsiya muammolari.

Turkiyaning urushdan keyingi rivojlanishi. Siyosiy rivojlanish muammolari: harbiy to‘ntarishlar. 1980-yillardagi iqtisodiy islohotlar. Eronda shoh hokimiyatining kuchayishi. Neft sanoatini natsionalizatsiya qilish uchun kurash. “Oq inqilob” islohotlari. Shoh hokimiyatining ag‘darilishi, Eron Islom Respublikasining rivojlanish muammolari. Afg‘onistonda siyosiy rivojlanish muammolari. M. Zohirshohning ag‘darilishi, M. Dovud prezidentligi davri. 1978-yilgi “Savr inqilobi” va uning oqibatlari.

Suriya, Iroq va Janubi-g‘arbiy Osiyo mamlakatlari.

Suriyada mustaqillikning e’lon qilinishi. Misr bilan ittifoqqa birlashish. Suriya arab Respublikasining tashkil qilinishi. Siyosiy va iqtisodiy rivojlanish muammolari. Iroqda siyosiy rivojlanish muammolari. 1958-yilgi davlat to‘ntarishi. Siyosiy mojarolar, S. Husaynning hokimiyatga kelishi. Neft sanoatining rivojlanishi. Tashqi siyosat. Janubi-g‘arbiy Osiyo mamlakatlarida siyosiy va iqtisodiy rivojlanishi muammolari. 1960–1970-yillardagi jadal rivojlanish.

Lotin Amerikasida milliy islohotchilik va taraqqiyotning boshqa yo‘llari.

Urushdan keyingi yillarda Lotin Amerikasi mamlakatlari rivojiga AQSHning ta’siri. Natsional-reformizm va diktatorlik rejimlari. 1970–1980-yillarda demokratik rejimlarning tiklanishi. Modernizatsiyaning islohotchilik, neokonservativ va inqilobiy yo‘llari.

Afrikada mustaqillik, qashshoqlik va taraqqiyot muammolari.

Shimoliy Afrikadagi arab mamlakatlarida modernizatsiya va an’anaviylik muammolari. Tropik va Janubiy Afrika mamlakatlarida mustaqillik uchun kurash: “Afrika yili”. Afrika davlatlarida modernizatsiya muammolari. Aparteid rejimiga qarshi kurash.

XX asrning ikkinchi yarmida ilm-fan va madaniyatning rivojlanishi.

Ilmiy-texnik inqilob va uning natijalari. Tabiiy fanlardagi kashfiyotlar va iqtisodiy nazariyalar. Qadriyatlar tizimidagi o‘zgarishlar. Ommaviy madaniyat muammolari. San’at, milliy madaniyatlar va adabiyotning rivojlanishi. Nazorat ishi.

Seminar: 2 soat

O‘ZBEKISTON TARIXI
(30 soat)

Kirish

O‘zbekistonning davlat mustaqilligiga erishishi, yangi jamiyatga o‘tish davrida siyosiy islohotlarning amalga oshirilishi, O‘zbekistonda huquqiy demokratik davlat qurilishi, fuqarolik jamiyatining shakllantirilishi, iqtisodiy islohotlarni chuqurlashtirishga doir tadbirlar, ma’naviy-ruhiy poklanish va milliy qadriyatlarning tiklanishi. O‘zbekistonning jahon hamjamiyatidan munosib o‘rin olishi. XX asrning so‘nggi yillari va XXI asrning boshi O‘zbekiston tarixi. Tarixiy davr sifatida tub burilish hodisasi.

Mustaqillik davrini quyidagi ikki bosqichga bo‘lib o‘rganish:

1)1991–2016-yillar. Bu davrda milliy davlatchilik asoslari va ijtimoiy yo‘naltirilgan bozor iqtisodiyotini yuzaga keltirishga qaratilgan o‘tish davrining dastlabki islohotlar jarayoniga ilk qadamlar qo‘yilganligi. Demokratik an’analar asosida yangi davlat boshqaruv tizimi – qonun chiqaruvchi, ijro etuvchi va sud hokimiyati tashkil etilishi, hamda fuqarolik jamiyati asoslari yaratilishi, erkin bozor iqtisodiyotiga o‘tilishi.

2) 2017-yildan keyingi yillar. Eng yangi tarix tushunchasi va o‘ziga xos xususiyatlari, O‘zbekistonning eng yangi tarixining mazmuni, farqli belgilari va asosiy yondashuvlari. Tarixiy bilim tizimida eng yangi tarixning o‘rni.

I BOB. MUSTAQILLIKNING E’LON QILINISHI VA O‘ZBEKISTONDA IJTIMOIY-SIYOSIY ISLOHOTLARNING BOSHLANISHI
(4 soat)

O‘zbekiston Respublikasi mustaqilligining qo‘lga kiritilishi.

Mustaqillik Deklaratsiyasining qabul qilinishi. O‘zbekiston SSR Oliy Kengashining II sessiyasi. Mustaqillik uchun harakatlarning faollashishi. Sovet

Ittifoqida davlat to‘ntarishi sodir etilishi. Favqulodda holat davlat komiteti. O‘zbekiston SSR Prezidenti mamlakatimizning to‘la mustaqilligi yo‘lida tamal toshini qo‘yganligi. O‘zbekiston Respublikasi Oliy Kengashi “O‘zbekistonning davlat mustaqilligi to‘g‘risida”gi qonun loyihasini tayyorlash. O‘zbekiston Respublikasining “O‘zbekiston Respublikasining davlat mustaqilligi asoslari to‘g‘risida”gi qonun. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining qabul qilinishi. Davlat ramzlarining qabul qilinishi. Davlat bayrog‘i, Gerbi va Madhiyasi.

O‘zbekiston Respublikasi milliy davlatchiligining shakllanishi va rivojlanishi.

Prezidentlik institutining shakllanishi. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentligiga muqobillik asosida saylov. O‘zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi. O‘zbekiston davlat hokimiyati tizimi qonun chiqaruvchi, ijro etuvchi va sud hokimiyatlariga bo‘linishi. O‘zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi ikki palatadan – Qonunchilik palatasi (quyi palata) va Senatdan (yuqori palata). Vazirlar Mahkamasi tuzilishi. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi, uning strukturasi va funksiyalari. Sud hokimiyati. Sudlar alohida hokimiyat sifatida. O‘zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlari. O‘zbekiston Respublikasi hududida joylashgan harbiy qismlar va harbiy o‘quv muassasalari to‘g‘risida»gi qaror.

II BOB. O‘ZBEKISTONDA FUQAROLIK JAMIYATINING SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISHI

(2 soat)

Fuqarolik jamiyati g‘oyasining rivojlanish tarixi.

Mahalliy davlat hokimiyati organlari. “O‘zbekiston Respublikasining mahalliy hokimiyat idoralarini qayta tashkil etish to‘g‘risida”gi qonun. Mahalliy hokimiyatning ikki mustaqil organi – vakillik va ijro organlari. Fuqarolarning o‘zini o‘zi boshqarish organlari. Mahalliy davlat hokimiyat organlari. Fuqarolar yig‘ini. Saylov tizimi. “O‘zbekiston Respublikasining referendumi to‘g‘risida” va “O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti saylovi to‘g‘risida”gi Qonuni. Markaziy saylov komissiyasi. O‘zbekistonda ko‘ppartiyaviylik tizimining yuzaga kelishi. O‘zbekiston Xalq demokratik partiyasi. “Adolat” sotsial-demokratik. O‘zbekiston Milliy tiklanish demokratik partiyasi. O‘zbekiston Liberal-Demokratik partiyasi. O‘zbekiston Ekologik harakati.

O‘zbekistonda fuqarolik jamiyati rivojlanishining asosiy bosqichlari va istiqbollari.

Kuchli davlatdan – kuchli jamiyat sari. Mamlakatning siyosiy va iqtisodiy hayotida demokratlashtirish va liberallashtirish jarayonlari. Davlat siyosatining bosh yo‘li huquqiy, demokratik davlatni vujudga keltirish, qonun oldida barchaning tengligini ta’minlash, “fuqaro – jamiyat – davlat” prinsipini joriy etish.

Mamlakatimizda demokratik islohotlarni yanada chuqurlashtirish va fuqarolik jamiyatini rivojlantirish konsepsiyasi. Sud-huquq tizimi. Advokatura instituti. Davlat hokimiyati va boshqaruvi organlari faoliyatining ochiqligi. Xalq bilan muloqotning yo‘lga qo‘yilishi. 2017-yilning «Xalq bilan muloqot va inson manfaatlari yili» deb e’lon qilinishi. 2017–2021-yillarda mamlakatni rivojlantirishning beshta ustuvor yo‘nalish bo‘yicha Harakatlar strategiyasi. Mamlakatimizda mustaqillik yillarida.

III BOB. O‘ZBEKISTONDA IQTISODIY ISLOHOTLAR VA IJTIMOIY SIYOSAT
(4 soat)

O‘zbek modelining ishlab chiqilishi. Iqtisodiy islohotlarning boshlanishi.

O‘zbekistonda bozor munosabatlariga o‘tishning o‘ziga xos yo‘li, taraqqiyotning “O‘zbek modeli”. O‘zbekistonning bozor munosabatlariga o‘tish yo‘liga doir Islom Karimov tomonidan ishlab chiqilgan besh tamoyil: Iqtisodning siyosatdan ustunligi, uni mafkuradan xoli etish. Davlat bosh islohotchi va iqtisodiy o‘zgarishlarning tashabbuskori. Qonun ustuvorligi, qonun oldida hammaning tengligi. Kuchli ijtimoiy siyosat yuritish, aholining muhtoj tabaqalarini ijtimoiy himoyalashning ustuvorligi. Bozor iqtisodiyotiga bosqichma-bosqich, izchil ravishda o‘tish kabilar asos qilib olindi. Iqtisodiy islohotlarni boshqarish tizimining barpo etilishi. Bozor infratuzilmasining shakllanishi. Milliy valyutaning qabul qilinishi. Zamonaviy transport-kommunikatsiya tizimining shakllanishi. O‘zbekiston temir yo‘llari. Milliy avtomobilsozlik sanoatiga asos solinishi. Agrar islohotlar.

Mamlakat ishlab chiqarish salohiyatining oshirilishi va jahon iqtisodiy tizimiga integratsiyalashuvi.

Iqtisodiyotni modernizatsiyalashtirish. Tadbirkorlarning davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlanishi, ularni rag‘batlantiradigan mexanizmning yaratilishi. Sug‘urta faoliyati to‘g‘risida. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning shakllanishi va rivojlanishi. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish bir necha bosqichlarda olib borilishi. Birinchi bosqich – 1991–1996-yillar. Ikkinchi bosqich – 1996–2000-yillar. Uchinchi bosqich – 2000–2016-yillar. To‘rtinchi bosqich–2016-yildan boshlandi. Erkin va maxsus iqtisodiy zonalar yaratilishi hamda ularning ahamiyati. Soliq tizimi. Qishloq xo‘jaligidagi islohotlar.

Ijtimoiy siyosat va uning amalga oshirilish bosqichlari.

Mustaqillik arafasida ijtimoiy-iqtisodiy va demografik vaziyat. O‘zbekistonda ijtimoiy keskin-likning kuchayishi. Ijtimoiy siyosat konsepsiyasining shakllanishi. Keksalarni himoya qilish. Onalar va bolalar salomatligi muhofazasi. Uy-joylar qurilishi.

Seminar: 2 soat

IV BOB. O‘ZBEKISTONDA ETNIK VA KONFESSIYALARARO MUNOSABATLAR

(2 soat)

O‘zbekistonda millatlararo munosabatlar va bag‘rikenglik.

Millatlararo totuvlik g‘oyasi. O‘zbekistondagi 138 ta milliy-madaniy markazlar. O‘zbekistonda millatlararo munosabatlar. O‘zbekiston hududida o‘z madaniyati va o‘z an’analariga ega bo‘lgan 130 dan ortiq millat va elat vakillari. Milliy-madaniy markazlar. Baynalmilal markaz. O‘zbekiston – bag‘rikeng diyor. O‘zbekistonda umumxalq bayramlari. Millatlararo munosabatlarda yangi davr.

O‘zbekistonda konfessiyalararo munosabatlar.

Dinlararo bag‘rikenglikning shakllanishi. Ramazon hayiti, Qurbon hayiti. Toshkent – Islom madaniyati poytaxti. O‘zbekistonda islomdan tashqari xristianlik, yahudiylik, buddaviylik va boshqa konfessiyalarga e’tiqod qiluvchi kishilar. Vijdon erkinligi va diniy tashkilotlar to‘g‘risida»gi qonuni. Diniy bag‘rikenglik tamoyillari. Turli din vakillariga munosabat. Islom dini va diniy ta’limga e’tibor.

V BOB. TA’LIM TIZIMI ISLOHOTLARI VA KADRLAR TAYYORLASH

(2 soat)

Umumiy va o‘rta maxsus ta’lim tizimi.

Mustaqillikning dastlabki yillarida ta’lim tizimi. “Ta’lim to‘g‘risida”gi qonun. Kadrlar tayyorlash milliy dasturi. Yangi alifbo. Kadrlar tayyorlash milliy dasturi. I bosqich – 1997–2001-yillarda dasturni amalga oshirish uchun zarur bo‘lgan huquqiy-me’yoriy, ilmiy-metodik, moliyaviy-moddiy shart-sharoitlar yaratilishi. II bosqich – 2001–2005-yillarni o‘z ichiga olib, milliy dastur keng miqyosda joriy etildi. III bosqich – 2005-yildan bugungi kungacha. Bu bosqichda Kadrlar tayyorlash milliy dasturi natijasida erishilgan natijalar, to‘plangan tajribalar umumlashtirilib, shu asosda yurtimizda ta’lim tizimi takomillashtirilishi. Majburiy ta’lim. O‘rta-maxsus, kasb-hunar ta’lim tizimining tashkil etilishi. 2017-yilgi islohotlar.

Oliy ta’lim va undan keyingi ta’limning takomillashtirilishi.

Oliy ta’lim tizimi. Viloyatlardagi pedagogika institutlari negizida universitetlar ochilishi. Talaba va aspirantlar uchun maxsus stipendiyalar. Davlat test markazi. “Talim to‘g‘risida”gi qonunga muvofiq 5 yillik oliy ta’limdan 4 yillik bakalavriat va 2 yillik magistratura bosqichlaridan iborat ikki pog‘onali tizimga o‘tilishi.

VI BOB. MUSTAQILLIK YILLARIDA ILM-FAN VA SPORTNING RIVOJLANISHI

(2 soat)

O‘zbekistonda ilm-fan.

Mustaqillikning dastlabki yillarida ilm-fan. Oliy attestatsiya komissiyasi. Fan va texnologiyalarni rivojlantirishni muvofiqlashtirish qo‘mitasi. Innovatsion g‘oyalar, texnologiyalar va loyihalar yarmarkasi. Fanlar akademiyasi. Ilm-fan va ta’lim integratsiyasi. Oliy malakali ilmiy va ilmiy-pedagog kadrlar tayyorlash va attestatsiyadan o‘tkazish tizimini yanada takomillashtirish to‘g‘risidagi farmon. Ilm-fandagi tub islohotlar. Innovatsion rivojlanish vazirligini tashkil etish to‘g‘risidagi qaror. Fanlar akademiyasi haqiqiy a’zoligiga saylovlar.

O‘zbekiston Respublikasida jismoniy tarbiya va sportning rivojlanishi.

Jismoniy tarbiya va sportni qo‘llab-quvvatlovchi tizimning yaratilishi. “Jismoniy tarbiya va sport to‘g‘risida”gi qonun. O‘zbekiston davlat jismoniy tarbiya institutida 2017–2018-o‘quv yilidan boshlab ta’limning sirtqi bo‘limi tashkil etilishi. Jismoniy tarbiya va sport davlat qo‘mitasi. Uch bosqichli sport o‘yinlari. Tennis bo‘yicha Iroda To‘laganovaning, boks bo‘yicha Ruslan Chagayev, Artur Grigoryan va Muhammadqodir Abdullayevlarning dunyo sport arenalaridagi yutuqlari. Kurash. Olimpiada. Futbol.

O‘zbekistonda yoshlar siyosati.

Yoshlar tashkiloti. O‘zbekiston Respublikasi yoshlarining “Kamolot” jamg‘armasi. “O‘zbekiston Yoshlar ittifoqi”. Yoshlarning davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlanishi. O‘zbekiston aholisining 60 foizdan ortig‘ini 30 yoshgacha bo‘lgan yoshlar. “O‘zbekiston Respublikasida yoshlarga oid davlat siyosatini amalga oshirishga qaratilgan qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi qaror. “Zulfiya” nomidagi davlat mukofoti. “Nihol” mukofoti. O‘qishga kirishda test sinovlarida to‘planadigan eng ko‘p ballning 25 foizi miqdorida qo‘shimcha ball shaklidagi imtiyoz berish. Yoshlarga e’tiborning kuchayishi. “Yoshlarga oid davlat siyosati to‘g‘risida”gi O‘zbekiston Respublikasi qonuni. Barcha harbiy akademik litseylarga “Temurbeklar maktabi” nomi berilishi. “Mard o‘g‘lon” mukofoti. Al-Xorazmiy maktabi.

VII BOB. MUSTAQILLIK YILLARIDA O‘ZBEKISTONDA MA’NAVIY VA MADANIY TARAQQIYOT

(2 soat)

O‘zbekistonda ma’naviy va tarixiy merosning tiklanishi.

Tarixiy xotiraning tiklanishi. Yangi tarixiy sharoitda jamiyatga munosib kishilarni tarbiyalash. Alisher Navoiy tavalludining 550-yilligi. Alisher Navoiy nomida Davlat mukofoti ta’sis etilishi. Ulug‘bek yili. Amir Temur tavalludining 660

yilligi. “Temur tuzuklari” bir necha tilda chop etilishi. Ogahiy tavalludining 190 yilligi. Ajiniyoz Qosiboy o‘g‘li tavalludining 175 yilligi. Ahmad al-Farg‘oniy tavalludining 1200 yilligi. Inson xotirasi boqiy. Sharof Rashidov tavalludining 100 yilligi. Milliy urf-odatlar, qadriyatlar va an’analarning tiklanishi. Istiqlol sharofati bilan xalqimizning milliy-ma’naviy merosini tiklash. Imom Buxoriy, Imom Termiziy, Bahouddin Naqshband, Xo‘ja Ahmad Yassaviy, Al-Xorazmiy, Al-Farobiy, Ibn Sino, Al-Beruniy, Mirzo Ulug‘bek, Alisher Navoiy, Zahiriddin Muhammad Bobur va boshqa ko‘plab ajdodlarimizning milliy va ma’naviy merosi xalqimizga qaytarilishi. Ro‘za hayitini dam olish kuni deb e’lon qilinishi.

O‘zbekistonda madaniyat va san’at.

Ma’naviyat maskanlari. Teatr. Alisher Navoiy nomidagi O‘zbekiston davlat akademik katta teatri. “Turkiston” saroyi. Simpoziumlar saroyi va Alisher Navoiy nomidagi O‘zbekiston Milliy kutubxonasi. “O‘zbekiston teatr san’atini rivojlantirish to‘g‘risida”gi Farmon. Madaniyat vazirligi. O‘zbek milliy akademik drama teatrining 100 yilligi. Musiqa va raqs san’ati. “O‘zbeknavo” gastrol-konsert birlashmasi. “O‘zbekiston – Vatanim manim” mavzuida ko‘rik-tanlov o‘tkazish. “Sharq taronalari” xalqaro musiqa festivalining ochilishi. Tasviriy san’at. “xalq ustasi” faxriy unvoni ta’sis etildi, “Hunarmand” uyushmasi. Kino. “O‘zbekkino” milliy agentligi. Badiiy adabiyot. Muzey. Qatag‘on qurbonlari xotirasi, Surxondaryo viloyatining markazi–Termiz shahrida Arxeologiya muzeyi.

VIII BOB. O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASINING TASHQI SIYOSATI VA IKKI TOMONLAMA MUNOSABATLARI (10 soat)

O‘zbekiston Respublikasi Tashqi siyosiy faoliyatining shakllanish va uning ustivor yo‘nalishlari.

O‘zbekistonning geosiyosiy holati. O‘zbekiston Respublikasi o‘ziga xos geografik tuzilishi. Markaziy Osiyo mintaqasi. Ichki va tashqi siyosat. Qulay geosiyosiy imkoniyatlar. Buyuk Ipak yo‘li. Qo‘shni davlatlar – Qozog‘iston, Qirg‘iziston, Tojikiston, Turkmaniston va Afg‘oniston. O‘zbekiston Respublikasining mustaqil tashqi siyosati asoslarining ishlab chiqilishi. Tashqi siyosiy faoliyati konsepsiyasi. Tashqi siyosat tamoyillari.

O‘zbekistonning Markaziy Osiyo mamlakatlari bilan o‘zaro hamkorligi.

Markaziy Osiyo mamlakatlari bilan hamkorlikning yo‘lga qo‘yilishi. Yangi tarixiy sharoitlarda vujudga kelayotgan ijtimoiy-siyosiy jarayonlar. Markaziy Osiyo: yagona tarix va umumiy kelajak, barqaror rivojlanish va taraqqiyot yo‘lidagi hamkorlik. O‘zbekiston – Qozog‘iston. O‘zbekiston – Qirg‘iziston. O‘zbekiston-Tojikiston. O‘zbekiston – Turkmaniston.

O‘zbekiston Respublikasining Rossiya, Xitoy va AQSH bilan o‘zaro munosabatlari.

O‘zbekiston–Rossiya. O‘zbekiston Rossiya Federatsiyasi bilan o‘zaro hamkorlik masalalari. O‘zbekiston–Xitoy. O‘zbekiston Respublikasi va Xitoy Xalq Respublikasi o‘rtasida an’anaviy do‘stlik munosabatlari o‘rnatilishi. O‘zbekiston–AQSH. O‘zbekiston bilan Amerika Qo‘shma Shtatlari o‘rtasida davlatlararo aloqalar.

O‘zbekistonning Yaponiya, Hindiston va Koreya Respublikasi bilan ikki tomonlama aloqalarining rivojlanishi.

O‘zbekiston–Yaponiya. O‘zbekiston o‘zining sharqiy yo‘nalishdagi tashqi siyosatida Osiyo qit’asining Yaponiya, Hindiston va Koreya Respublikasi kabi mamlakatlari bilan davlatlararo munosabatlar va manfaatli hamkorlik aloqalarini mustahkamlashi. O‘zbekiston – Hindiston. Hindiston O‘zbekistonning yirik strategik hamkori. O‘zbekiston – Koreya Respublikasi. O‘zbekiston Respublikasi va Koreya Respublikasi o‘rtasida hamkorlik munosabatlarining rivoji. Koreys tili va madaniyati markazlari.

Seminar: 2 soat

IX BOB. O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASINING KO‘P TOMONLAMA HAMKORLIK ALOQALARINING RIVOJLANISHI

(2 soat)

O‘zbekistonning Birlashgan Millatlar Tashkiloti doirasidagi faoliyati va tinchlikparvar tashqi siyosati.

O‘zbekiston va BMT. O‘zbekiston Respublikasi 1992-yil 2-martda BMTga qabul qilinishi va mamlakatimiz jahon hamjamiyatining teng huquqli a’zosi bo‘lishi. O‘zbekiston davlatining birinchi rahbari I.Karimov tomonidan BMT minbarida ilgari surilgan takliflar. BMT Bosh Assambleyasining 48-sessiyasida Birinchi Prezidentimiz Islom Karimov ilk bor ma’ruza qilishi. Markaziy Osiyoni yadrosiz zona deb e’lon qilish, Orol muammosi bo‘yicha BMTning maxsus komissiyasini tuzish. O‘zbekiston BMTning bir qator ixtisoslashtirilgan muassasalari, jumladan Jahon banki, Xalqaro valyuta fondi (XVF), Jahonsavdo tashkiloti (JST), BMTning Yevropa bo‘yicha iqtisodiy komissiyasi (EIK), BMT savdo va rivojlanish bo‘yicha konferensiyasi guruhi kabilar bilan keng ko‘lamli hamkorlik aloqalarini yo‘lga qo‘yilishi. O‘zbekiston va YUNESKO. Afg‘onistonda tinchlik va barqarorlik o‘rnatish masalasi. Ekologik muammolar. Transchegaraviy daryolar.

O‘zbekistonning mintaqaviy tashkilotlar doirasida ko‘ptomonlama hamkorligi.

Mustaqil Davlatlar Hamdo‘stligi. Mustaqil Davlatlar Hamdo‘stligiga asos solinishi. MDHning Nizomi qabul qilinishi. O‘zbekistonning SHanxay Hamkorlik

Tashkiloti bilan aloqalari. Shanxay Hamkorlik Tashkiloti – submintaqaviy xalqaro tashkilot. SHHTga a’zo davlatlar. Toshkent, Ostona sammitlari.

JAHON TARIXI
(30 soat)
Kirish

Jahon tarixining 1991-yildan boshlangan davrida dunyoning ijtimoiy-siyosiy va iqtisodiy tizimida katta o‘zgarishlar yuz berdi. Bu davrda jamiyat hayotining barcha jabhalariga kuchli ta’sir ko‘rsatgan omil ilmiy-texnik inqilobning yangi bosqichi – kompyuter-axborot inqilobi bo‘ldi. Jamiyat taraqqiyotining hozirgi bosqichini tahlil qilish va mustaqil hayotga qadam qo‘yish arafasida turgan davlatlarni va hozirgi dunyodagi siyosiy voqealarni o‘rganish. Jahon xalqlari madaniyatining har biri o‘ziga xos noyob ekanligini, gumanizm va vatanparvarlik tamoyillari, fuqarolik jamiyati va huquqiy davlat g‘oyalariga asoslangan umuminsoniy qadriyatlarni anglashga ko‘maklashadi. Jamiyat taraqqiyotining muhim qonuniyatlarini bilib olish, rivojlanishning o‘ziga xos yo‘llarini tushunish va istiqbollari haqida tasavvurlarni shakllantirishga xizmat qiladi.

I BOB. XIX ASR OXIRI XX ASR BOSHLARIDA DUNYO MAMLAKATLARI
(2 soat)

XX asr oxiri – XXI asr boshlarida xalqaro munosabatlar.

1980-yillar oxiri – 1990-yillar boshlarida xalqaro munosabatlarda yuz bergan tub o‘zgarishlar. “Sovuq urush” va “ikki qutbli dunyo” modelining barham topishi. Xalqaro terrorizm muammosi. AQSh – Rossiya munosabatlari. Xalqaro munosabatlarda Xitoy va Hindiston davlatlari rolining oshib borishi. Afg‘oniston, Iroq, Suriya, Ukraina muammolari.

Sharqiy Yevropa mamlakatlarida demokratik inqiloblar va sotsialistik lagerning parchalanishi.

SSSRdagi qayta qurish siyosatining sotsialistik mamlakatlarga ta’siri. Sharqiy Yevropa mamlakatlarida demokratik inqiloblar va sotsialistik tizimning parchalanishi. Polsha, Chexoslovakiyadagi inqilobiy jarayonlar. Yugoslaviya muammosi. Sharqiy Yevropa mamlakatlari XX asr oxiri – XXI asr boshlarida. Postsotsialistik taraqqiyot muammolari. Markaziy va Sharqiy Yevropa mamlakatlarining integratsiyalashuvi.

Sovet davlatining parchalanishi va sobiq sovet respublikalarida mustaqillikning e’lon qilinishi.

SSSRda qayta qurish siyosati va uning inqirozi. Demokratik kuchlarning faollashuvi. Novo-Ogaryovo yig‘ilishi va barqarorlashish jarayonining boshlanishi.

1991-yil avgust inqirozi (GKChP). SSSRning tarqalishi. Sobiq sovet respublikalarida mustaqillikning e’lon qilinishi. Mustaqil Davlatlar Ham-do‘stligi (MDH)ning tuzilishi.

II BOB. 1991 – 2017-YILLARDA DUNYO MAMLAKATLARI (22 soat)

1991–2017-yillarda Rossiya Federatsiyasi.

Rossiya Federatsiyasida iqtisodiy islohotlarning og‘ir yo‘li. Boris Yelsin faoliyati. Jamiyatning siyosiy hayotida yuz bergan muhim o‘zgarishlar. 1993-yil oktabr inqirozi. Millatlararo munosabatlar. Chechеniston urushi. Vladimir Putinning hokimiyatga kelishi, Rossiyada barqarorlashuv jarayonining boshlanishi. Rossiya XXI asrda. Tashqi siyosat.

1991 – 2017-yillarda Ukraina, Belarusiya va Moldova respublikalari.

1980-yillar oxiri – 1990-yillarda Ukrainada ijtimoiy-siyosiy hayotning faollashuvi va milliy-ozodlik harakatining kuchayishi. 1991-yil 1-dekabrdagi referendum va Ukraina mustaqilligining e’lon qilinishi. Ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish muammolari. Ukrainada davlat qurilishi va siyosiy jarayonlar. BSSRda mustaqillikning e’lon qilinishi. Belarus Respublikasining ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy rivojlanishi. Moldova Respublikasi mustaqilligining e’lon qilinishi. Ruminiya bilan integratsiyalashish jarayonining boshlanishi. Ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy rivojlanish muammolari.

1991 – 2017-yillarda Boltiqbo‘yi davlatlari.

Latviya, Litva va Estoniyaning mustaqillikka erishishi. Yevropada integratsiyalashuv jarayoni. Boltiq bo‘yi davlatlarining NATO (Shimoliy Atlantika bloki) va Yevropa Ittifoqiga a’zo bo‘lishi. Ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy rivojlanish. Rossiya bilan munosabatlardagi muammolar.

1991 – 2017-yillarda Kavkazorti davlatlari.

Ozarbayjon, Gruziya va Armanistonda davlat mustaqilligining e’lon qilinishi. Ozarbayjondagi siyosiy jarayonlar va G.Aliyevning hokimiyatga kelishi. Ozarbayjonning iqtisodiy rivojlanishi. Tog‘li Qorabog‘ muammosi. Gruziyadagi siyosiy jarayonlar. E.Shevardnadzening hokimiyatga kelishi. M.Saakashvili islohotlari va uning Gruziya taraqqiyotidagi ahamiyati. Armanistondagi siyosiy jarayonlar. Diasporadagi vatandoshlar bilan munosabat. Tog‘li Qorabog‘ muammosi. Iqtisodiy o‘sish muammolari.

1991 – 2017-yillarda Markaziy Osiyo davlatlari.

Qozog‘iston, Turkmaniston, Tojikiston va Qirg‘iziston davlat mustaqilligining e’lon qilinishi. Qozog‘istondagi siyosiy va iqtisodiy islohotlar. Rossiya va Xitoy bilan munosabatlar. Turkmanistonda S.Niyozovning olib borgan siyosati. Mamlakatning demokratik rivojlanish muammolari. G.Berdimuhamedov

va iqtisodiy rivojlanish muammolari. Tojikistondagi siyosiy jarayonlar. Mamlakatdagi fuqarolar urushi va uning oqibatlari. I.Rahmonovning hokimiyatga kelishi va barqaror rivojlanishning boshlanishi. Qirg‘iziston Respublikasidagi siyosiy va inqilobiy jarayonlar. 2005-yilgi “Lolalar inqilobi”, 2010-yilgi “Atirgullar inqilobi”. A.Atambaev faoliyati Qirg‘izistonda barqarorlikning vujudga kelishi.

G‘arb mamlakatlarida integratsiyalashuv jarayonlarining jadallashuvi. Yevropa Ittifoqi va AQSH munosabatlari.

Rivojlanish va hayot darajasining bir-biriga yaqinlashuvi. Qoloq mintaqalarni rivojlantirish umumyevropa dasturlari. Yevroatlantika mamlakatlarida yagona iqtisodiy siyosat modelining shakllanib borishi. Yevropa Ittifoqining kengayishi. Maastrix kelishuvlari va “ichki chegaralarsiz makon”ning vujudga kelishi. Iqtisodiy muammolar. Qochoqlar muammosi va multikulturalizm siyosatining inqirozi. Breksit va Yevropa Ittifoqi kelajagi muammolari. Yevropa Ittifoqi va AQSH munosabatlari.

1991 – 2017-yillarda Amerika Qo‘shma Shtatlari.

R.Reygan va AQShda neokonservatizm tantanasi davri. J.Bush va “yangi xalqaro tartibni” o‘rnatish tashabbusi. “Reyganomika” siyosatidan voz kechish va B.Klintonning yangi “iqtisodiy falsafasi”, “evroatlantik bozorni” yaratish rejasi. Kichik J.Bush davridagi moliyaviy inqiroz. B.Obama va D.Tramp davridagi etnik va siyosiy muammolar. AQShning tashqi siyosati.

1991 – 2017-yillarda Germaniya Federativ Respublikasi.

GFR va GDRning birlashishi. 1990-yillarda Germaniya. Iqtisodiy va ijtimoiy muammolar. 1990-yillar oxiridagi iqtisodiy va ijtimoiy islohotlar. Germaniya XXI asrda. A.Merkelning hokimiyatga kelishi. “Merkel davri”. Qochoqlar muammosi. Ukraina muammosi va Rossiya bilan munosabatlar.

1991 – 2017-yillarda Buyuk Britaniya.

Buyuk Britaniya XX asr oxirida. J.Meyjorning siyosiy kursi. 1990-yillar birinchi yarmidagi repressiya davri. E.Blerning konstitutsion islohotlari. Buyuk Britaniya XXI asr boshlarida. 2008 – 2009-yillardagi moliyaviy inqiroz. D.Kemeron Buyuk Britaniyada multikulturalizm siyosatining barbod bo‘lishi. Breksit va Yevropa Ittifoqi bilan munosabatlar.

1991 – 2017-yillarda Fransiya.

XX asr oxirlarida Fransiya. F.Mitteran siyosati. Shengen kelishuvi. J.Shirakning Yevropa Ittifoqida yetakchilik uchun kurash siyosati. Iqtisodiy rivojlanish. Fransiyada postindustrial axborot jamiyatining shakllanishi. XXI asr boshlarida Fransiya. N.Sarkazi va F.Oland davrida Fransiyaning rivojlanishi. Terrorizm muammosi. F.Makronning siyosiy kursi.

1991 – 2017-yillarda Italiya.

Italiyada siyosiy beqarorlik korrupsiya muammolari. “Halol qo‘llar” kompaniyasi. Siyosiy beqarorlik va hukumat almashinuvlari. Italiya XXI asr boshlarida. Industrial jamiyatdan postindustrial jamiyatga o‘tishning boshlanishi. Iqtisodiy muammolar.

Osiyo, Afrika va Lotin Amerikasi mamlakatlari siyosiy, ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishining asosiy yo‘nalishlari.

XX asr oxiri – XXI asr boshlarida Osiyo, Afrika va Lotin Amerikasi mamlakatlarida rivojlanish muammolari. Modernizatsiyalashning murakkab yo‘li. Janubiy Osiyo mamlakatlarining o‘ziga xosligi. Islom dunyosi. XX asr oxiri– XXI asr boshlarida islom fundamentalizmi. Lotin Amerikasi: avtoritarizm va demokratiya orasida. Avtoritar rejimlar: modernizatsiya tajribasi.

1991 – 2017-yillarda Xitoy Xalq Respublikasi.

XX asr oxiri – XXI asr boshlarida Xitoydagi islohotlar jarayoni. “Davlat sektorini modernizatsiya qilish dasturi”. “Xitoy iqtisodiy mo‘jizasi”. Xitoy Xalq Respublikasining xalqaro jamiyatda tutgan o‘rni. Janubi-Sharqiy Osiyo va Tinch okeani havzasida yetakchilik uchun kurash. Tashqi siyosat. AQSh va Rossiya bilan munosabatlar.

1991 – 2017-yillarda Yaponiya.

XX asr oxirlarida Yaponiyada postindustrial iqtisodiy modelning shakllanishi. XXI asr boshlarida Yaponiya. Fukusima-1 atom elektrostansiyasidagi halokat va iqtisodiy rivojlanish muammolari. Yaponiyada postindustrial sivilizatsiya muammolari. Tashqi siyosat. Yaponiya – Xitoy va Yaponiya – AQSh munosabatlari.

1991 – 2017-yillarda Janubi-Sharqiy Osiyo mamlakatlari.

XX asr oxiri – XXI asr boshlarida Hindixitoy mamlakatlarining tinch taraqqiyot yo‘li. Vetnamda siyosiy va iqtisodiy islohotlar. “Qizil kxmerlar”dan keyin Kambodjaning siyosiy rivojlanishi. XX asr oxiri – XXI asr boshlarida Sharqiy Osiyo mamlakatlari. M. Mahatxirva Malayziyadagi islohotlar. Suxarto va Indoneziyaning keyingi rivojlanishi. Janubi-Sharqiy Osiyo mintaqasidagi “yangi industrial davlatlar”.

1991 – 2017-yillarda Hindiston Respublikasi.

1990-yillarda Hindiston. Narasimxa Rao hukumatining islohotlari. 1990-yillardagi iqtisodiy rivojlanish yutuqlari. A.B.Vajpai hukumati amalga oshirgan tadbirlar. Hindiston – Pokiston munosabatlari. Iqtisodiy rivojlanish sur’atlarining jadallashuvi. N.D.Modining islohotlar siyosati. Tashqi siyosat. Hindistonning BRIKSga a’zo bo‘lishi.

1991– 2017-yillarda Turkiya Respublikasi.

1990-yillarda Turkiyadagi siyosiy jarayonlar. T.O‘zol va S.Demirelning islohotchilik siyosati. Mamlakatda islomchilarning faollashuvi. N.Erbakan. XXI asrda Turkiyaning siyosiy rivojlanishi muammolari. R.Erdog‘anning hokimiyatga

kelishi va harbiylar bilan munosabat. Turkiyaning tashqi siyosati. AQSh, Yevropa Ittifoqi va Rossiya bilan munosabatlar.

1991 – 2017-yillarda Eron Islom Respublikasi.

1990-yillari Eronda siyosiy va iqtisodiy hayotning barqarorlashuvi. Eronning jahon sport va madaniyat maydoniga qaytishi. Eronning xalqaro terroristik tashkilotlarga munosabati. Eronning zamonaviy muammolari: ishsizlik va inflyatsiya. Prezident Hasan Ruhoniy siyosati va Eronning jahon hamjamiyatiga qaytishi muammolari.

1991 – 2017-yillarda Pokiston va Afg‘oniston.

1990-yillari Pokistonda hokimiyat almashinuvi, korrupsiya va qarindosh-urug‘chilikda muammolari. 1999-yilgi harbiy to‘ntarish. P.Musharraf, N.Sharif siyosati. Pokistonning tashqi siyosati. Afg‘onistonda mujohidlarning hokimiyatga kelishi. Afg‘oniston Islom Respublikasining e’lon qilinishi. Ben Laden va “Al Qoida” tashkilotining faollashuvi. Mujohidlar hukumatining o‘rta asrchilik siyosati. AQShning Afg‘onistondagi harbiy harakatlari. Mujohidlarning ag‘darilishi. Afg‘onistonning tinch rivojlanish muammolari.

1991 – 2017-yillarda Suriya va Iroq.

1990-yillari Suriyada H.Asadning ichki va tashqi siyosati. Iroq – Quvayt urushi davrida Suriyaning tutgan pozitsiyasi. H.Asadning hokimiyatga kelishi. “Arab bahori”ning Suriyaga ta’siri. “Juma inqilobi”. Urush harakatlarining boshlanishi. Terrorizm muammosi. AQSh va Rossiyaning Suriyadagi harakatlari. Iroqning Quvaytga bostirib kirishi. Quvaytni ozod qilish bo‘yicha “Sahrodagi bo‘ron” operatsiyasi. Iroqning AQSh tomonidan bombardimon qilinishi. S.Husaynning ag‘darilishi. Terrorizm muammosi.

1991– 2017-yillarda Isroil davlati va Falastin muammosi.

XX asr oxiri – XXI asr boshlarida Isroil. Yaqin Sharq bo‘yicha 1991-yilgi Madrid xalqaro konferensiya. Falastin avtonomiyasini tuzish to‘g‘risida kelishuvga erishish. FATX bilan Isroil o‘rtasida muvaqqat kelishuv imzolanishi. 2000-yili falastinliklar qo‘zg‘olonining boshlanishi. M.Abbos siyosati. Falastin davlatining xalqaro miqyosda tan olinishi. Isroil – Falastin muammosining hozirgi holati.

1991 – 2017-yillarda Lotin Amerikasi mamlakatlari.

XX asr oxiri – XXI asr boshlarida Lotin amerikasi mamlakatlari. 1990-yillar boshlarida Argentinada rivojlanish yo‘nalishini keskin o‘zgartirishga urinish. D.Kavalo islohotlari va ularning oqibatlari. K.Kirshner islohotlari. Braziliyada F.Kardozu islohotlari. L. da Silva siyosati. D.Rusef prezidentligi, Braziliyadagi siyosiy mojarolar va iqtisodiy qiyinchiliklar. Meksikada modernizatsiyalashning islohotchilik varianti davom ettirilishi. Chili – modernizatsiyaning neokonservativ varianti. Lotin Amerikasi mamlakatlari XXI asrda.

1991– 2017-yillarda Afrika mamlakatlari.

XX asr oxiri – XXI asr boshlarida Misr. G‘arbiy Misrda “Yangi vodiy” loyihasi. Liviyada M.Kaddafiy rejimi va uning ag‘darilishi. Islomchilarning faollashuvi. Afrika davlatlarining mustaqil rivojlanish muammolari. Afrika davlatlarida chegaraviy va etnik muammolar. Nelson Mandela faoliyati. Janubiy Afrika Respublikasida aparteid tuzumi va uning qulashi. Janubiy Afrika Respublikasidagi islohotlar va ularning natijalari. Tropik va Janubiy Afrika XX asr oxiri – XXI asr boshlarida. XXI asrda Afrika mamlakatlarining iqtisodiy, ijtimoiy va madaniy muammolari.

III BOB. YANGI MING YILLIK JAHON SIVILIZATSIYASI MUAMMOLARI

(6 soat)

XX asr oxiri – XXI asr boshlarida globallashuv muammolari, harbiy, ekstremistik va ekologik xavf-xatarlar.

Umumiy globallashuv va xalqaro hamkorlik muammolari. Siyosiy, iqtisodiy va madaniy sohalardagi globallashuv muammolari. Harbiy xavf-xatarlar. Ekstremizm va terrorizm muammolari. Tabiiy resurslar muammosi va biosferaning ifloslanishi. O‘zbekistondagi ekologik muammolar. Insoniyatning global muammolari.

XX asr oxiri – XXI asr boshlarida barqaror rivojlanish va etnoijtimoiy muammolar.

Barqaror xavfsiz rivojlanish va xalqaro aloqalar. Tabiatni himoya qilish bo‘yicha davlatlar tomonidan olib borilayotgan tadbirlar. Atrof muhitni himoya qilish va taraqqiyot bo‘yicha Rio-de-Janero konferensiyasi. Etnoijtimoiy munosabatlar va ularga migratsion jarayonlarning ta’siri. Iqtisodiy tengsizlik muammolari. Irqchilik va irqiy kamsitilishga qarshi kurash. XX asr oxiri – XXI asr boshlaridagi etnoijtimoiy muammolar.

XX asrning oxiri – XXI asr boshlarida ilmiy-texnik taraqqiyot. Ilm-fan, adabiyot va san’at.

Ilmiy-texnik inqilob va uning natijalari. XX asr oxiri – XXI asr boshlarida tabiiy fanlar va tibbiyot. Iqtisodiy nazariyalar va ularning taraqqiyotga ta’siri. Qadriyatlar tizimidagi o‘zgarishlar. San’atdagi yangi yo‘nalishlar. Milliy madaniyatlar rivojlanishi muammolari. Adabiyot. XXI asrda ommaviy madaniyat muammolari.

Mavzuni rejalashtirish

T/r	Boblar nomi	Soatlar taqsimoti		
		Jami	Nazariy	Seminar
O‘zbekiston tarixi:				
1	Rossiya imperiyasi bosqini arafasida Buxoro amirligi, Qo‘qon va Xiva xonliklaridagi ijtimoiy-siyosiy va iqtisodiy ahvol	12	12	
2	Turkiston o‘lkasi 1917-yil fevral-oktyabr oralig‘ida	4	4	
3	Turkiston o‘lkasida sovet hokimiyati boshqaruv tizimining o‘rnatilishi	4	4	
4	O‘zbekiston SSRning tashkil topishi	10	6	4
	Jami:	**30**	**26**	**4**
Jahon tarixi:				
1	XIX asr oxiri – XX asr boshlarida Jahon mamalakatlari industrial sivilizatsiyaning qaror topishi	4	4	
2	Jahon urushlari oralig‘ida sivilizatsiya rivojining ikki yo‘nalishi: Liberal va demokratiya va totalitar avtoritar diktatura	6	4	2
3	1945–1991-yillarda Yevropa va Shimoliy Amerika mamlakatlari	10	10	
4	Uyg‘onayotgan dunyo: 1945-1991 yillarda Osiyo, Afrika va Lotin Amerikasi mamlakatlari	10	10	
	Jami:	**30**	**28**	**2**
O‘zbekiston tarixi:				
1	Mustaqillikning e’lon qilinishi va O‘zbekistonda ijtimoiy-siyosiy islohatlarning boshlanishi	4	4	
2	O‘zbekistonda fuqarolik jamiyatining shakillanishi va rivojlanishi	2	2	
3	O‘zbekistonda iqtisodiy islohatlar va ijtimoiy siyosat	4	2	2
4	O‘zbekistonda etnik va konfessiyalararo munosabatlar	2	2	
5	Ta’lim tizimi islohatlari va kadrlar tayyorlash	2	2	
6	Mustaqillik yillarida ilm-fan va sportning rivojlanishi	2	2	
7	Mustaqillik yillarida O‘zbekistonda ma’naviy va madaniy taraqqiyot	2	2	

8	O‘zbekiston Respublikasining tashqi siyosati va ikki tomonlama munosabatlari	10	8	2
9	O‘zbekiston Respublikasining ko‘p tomonlama hamkorlik aloqalarining rivojlanishi	2	2	
	Jami:	**30**	**26**	**4**
Jahon tarixi:				
1	XIX asr oxiri XX asr boshlarida dunyo mamlakatlari	2	2	
2	1991-2017-yillarida dunyo mamlakatlari	22	22	
3	Yangi ming yillik jahon sivilizatsiyasi muammolari	6	6	
	Jami:	**30**	**30**	
	Umumiysi:	**120**	**110**	**10**